

■ Jak wybrać prezent dla dziecka? str. 16-20

■ Uniwersytet Dzieci w Nowohuckim Centrum Kultury str. 25

MIASTO pociech

Kraków, nr 6(38) grudzień 2015 miesięcznik dla rodziców

ISSN 2391-4726

Temat miesiąca: Kraków chce zabrać część dotacji przedszkolom niepublicznym ■ str. 6-8

Rozmowa
MIASTA
pociech

Str. 10-12

Karina Grygierek

Mama w mieście

5-6
grudnia

CENTRUM
HANDLOWE
KRAKÓW

Spotkanie z Mikołajem

Wszystkie dzieci uwielbiają świąteczne niespodzianki i prezenty.

Najlepszy na świecie prezent to ten wręczony przez Świętego Mikołaja!

W bardzo prosty sposób możesz spełnić marzenia dziecka o spotkaniu ze Świętym Mikołajem w radosnej, bajkowej atmosferze!

- * odwiedź nas całą rodziną 5-6 grudnia w godz. 11.00 - 19.00
- * przekaż kupione swoim dzieciom prezenty na ręce Aniołka
- * dzieci wyślą do Świętego Mikołaja – a on już zatroszczy się o odpowiednią oprawę tego wydarzenia!

Odbierz pamiątkowe, drukowane na miejscu, zdjęcie ze Świętym Mikołajem!

Centrum Handlowe M1 Kraków Al. Pokoju 67; zapraszamy: pon.-sob.: 9:00-21:00, niedz.: 10:00-20:00

Ferie

FIT

z Uzdrowiskiem Rabka S.A.

pod okiem wyspecjalizowanej kadry rehabilitantów
i opieką doskonałych specjalistów lekarzy

Dni pobytu	7 DNI, 14 DNI
W czasie pobytu oferujemy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opiekę lekarską i pielęgniarską ➤ Zakwaterowanie w pokojach 3, 4 - osobowych z umywalką ➤ Całodzienne wyżywienie dietetyczne ➤ Analizę dotychczasowego trybu życia i sposobu odżywiania ➤ Indywidualny dobór diety ➤ 3 zabiegi dziennie dobrane indywidualnie przez lekarza ➤ Terenoterapia grupowa ➤ Bogaty program fakultatywny ➤ Dostęp do siłowni.
Dodatkowe informacje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Oferta ważna w terminie 18.01-26.02.2016 r. ➤ Turnusy rozpoczynają się w każdą sobotę.
Koszt pobytu	7 dni - 700 zł/os. 14 dni - 1330 zł/os.

Zapraszamy dzieci i młodzież
w wieku 10-18 lat borykające
się z problemami nadwagi
na 7 lub 14 dniowy pobyt
w obiekcie Olszówka!

INFORMACJA I REZERWACJA:

Uzdrowski Szpital Dziecięcy „Olszówka”
ul. Słowackiego 8, Rabka Zdrój
✉ olszowka@uzdrowisko-rabka.pl
☎ 18 26 92 634, 18 26 77 011
18 26 76 276

Prawo dziecka do przestrzeni

Jeszcze 10 lat temu rodzice z dziećmi nie byli mile widzianymi gośćmi w większości krakowskich kawiarni, restauracji czy instytucji kultury. Znalazła się jednak mama, która postanowiła to zmienić. To w dużej mierze dzięki niej krzeselko do karmienia i dziecięce menu jest dziś standardem w większości krakowskich restauracji. W muzeach, bibliotekach i urzędach powstają kąciki z zabawkami, a w galeriach handlowych sale zabaw i miejsca, gdzie można spokojnie przewinąć i nakarmić malucha.

– Akcja miała uświadomić społeczeństwu zmianę stylu wychowywania dzieci. To, że należy podchodzić do nich z szacunkiem, stwarzać możliwość wyrażania własnych opinii i dawać prawo do własnej przestrzeni – mówi krakowianka Karina Grygierek, pomysłodawczyni akcji „Miejsce Przyjazne Maluchom”. W rozmowie z nami mama 14-letniej Martyny, 11-letniego Tymka oraz 4-letniej Jagody zdradza też, jak przyznawane są dziś certyfikaty, kto może otrzymać charakterystyczną naklejkę „Miejsce Przyjazne Maluchom”, a także jak można ją stracić.

Cała rozmowa na str. 10-12.

Odwiedzajcie nas codziennie na portalu miastopociech.pl. Znajdziecie tam informacje ważne dla rodziców i nauczycieli, a do końca grudnia będziecie mogli wziąć udział w konkursach, w których do wygrania będą gry planszowe, które prezentujemy na **str. 18-20**.

TEMAT MIESIĄCA:

Kto daje i odbiera? Miasto tnie dotacje dla przedszkoli prywatnych **6**

ROZMOWA:

Karina Grygierek – Mama w mieście **10**

GRY I ZABAWKI DOBRE DLA POCIECH:

16-20

PRZEPIS NA WEEKEND:

Mikołaj, ferie i klub maluszka w Wieliczce **21**

Przygotowania do Bożego Narodzenia z Muzeum Historycznym **22**

KONGO, NITRO, TWISTER i SPEED FIRE w Parku Wodnym **24**

Uniwersytet pełen eksperymentów i ciekawostek **25**

ZDROWY MALUCH:

Uzdrowisko za darmo leczy otyłe dzieci **26**

MIASTO pociech nagrodziło zwycięzców konkursów

28-29

EKOLOGIA:

O zdrowym oddechu wiedzą wszystko **30**

**Park
wodny**
Kraków

**ODKRYJ
PARK WODNY
NA NOWO !**

**4 NOWE
ZJEŹDŹALNIE**

www.ParkWodny.pl

KUPON

NIE DOTYCZY INNYCH PROMOCJI I PROGRAMÓW.

7

KUPON WAZNY DO 29.02.2016 R.
zł taniej

PROMOCJA DOTYCZY BILETÓW
DWUGODZINNYCH
I BEZ LIMITU CZASU Z SAUNĄ
Z CENNIKA HALI BASENOWEJ

Kto daje i odbiera? Miasto tnie dotacje dla przedszkoli prywatnych

Prywatne przedszkola w Krakowie od stycznia mają dostać mniej pieniędzy z budżetu miasta. To może oznaczać podwyżkę czesnego.

632 zł – tyle miesięcznie dostają na jedno dziecko właściciele prywatnych przedszkoli w Krakowie. Dla porównania Wieliczka przekazuje niespełna 500 zł miesięcznie na dziecko, Bochnia 441 zł, Myślenice 466 zł, a Oświęcim 601 zł.

Kraków płaci więcej, bo jako jedna z niewielu gmin w Polsce kilka lat temu podjął decyzję, że zamiast nakazanych

w ustawie 75 proc. kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu samorządowym będzie przekazywał przedszkolom prywatnym 85 proc. W ślad za tą decyzją poszły też obietnice, że z roku na rok dotacja będzie się zwiększała, tak by docelowo osiągnąć 100 proc.

Marta Kułaga, właścicielka Przedszkola „Krasnal” oraz przedstawicielka Stowarzyszenia Przedszkoli Niepublicznych przypomina, że w ten sposób chciano

zachęcić jak najwięcej osób do zakładania przedszkoli, których wówczas bardzo brakowało. – Teraz, kiedy przedszkola powstały, a my na ich utworzenie pobraliśmy kredyty, to nie dość że wstrzymano wzrost dotacji, to jeszcze chce się nam odebrać jej część. Przykro jest być oszukiwanym przez władze – mówi z rozgoryczeniem Marta Kułaga.

– Oszukani jesteśmy nie tylko my, ale i rodzice ponad 6,5 tys. dzieci, które

uczęszczają do niepublicznych przedszkoli – dodaje Witold Ligęza, założyciel Kangurowego Przedszkola.

Obniżka ma zostać wprowadzona od stycznia przyszłego roku i wynieść ponad 74 zł miesięcznie na dziecko. W skali roku przedszkola stracą w ten sposób w sumie ponad 5,6 mln złotych. Katarzyna Cięciak, wiceprezydent Krakowa odpowiedzialna za edukację zaznacza, że miasto również czuje się oszukane przez właścicieli przedszkoli niepublicznych. – Założenie było takie, że zwiększenie dotacji pociągnie za sobą obniżenie wysokości czesnego wpłacanego przez rodziców. Z zebranych przez nas informacji wynika, że nic takiego się nie stało. Przedszkola zamiast obniżyć rodzicom opłaty jeszcze je podwyższyły – mówi Katarzyna Cięciak i na dowód pokazuje wyliczenia przygotowane przez urzędników. Wynika z nich, że od 2010 roku, czyli od momentu wprowadzenia wyższej dotacji, średnia wysokość czesnego wzrosła z 255 do 490 zł miesięcznie, a wpisowego z 202 do 376 zł.

– W większości przypadków te podwyżki były kosmetyczne – mówi jednak Mirosława Nowak, właścicielka przedszkola „Dorotka”. – W moim przedszkolu na przestrzeni kilku ostatnich lat, czesne zwiększyło się o ok. 60 zł, choć koszty utrzymania przedszkola wzrosły znacznie bardziej.

Inny standard?

Witold Ligęza zaznacza z kolei, że przedszkola niepubliczne mają inny stan-

Obniżka
ma zostać
wprowadzona
od stycznia
przyszłego roku
i wynieść ponad
74 zł miesięcznie
na dziecko.

W skali roku
przedszkola stracą
w ten sposób
w sumie ponad
5,6 mln złotych.

dard opieki nad dziećmi. – W grupach jest średnio 16 maluchów, podczas gdy w przedszkolach samorządowych jest ich 25. To powoduje, że jakkolwiek podwyżka kosztów stałych np. wynagrodzenia nauczycieli czy mediów rozkłada się na mniejszą liczbę dzieci – mówi właściciel Kangurowego Przedszkola i przypomina, że w przeszłości miasto nie zawsze wywiązywało się z obowiązku przekazywania na czas dotacji. – Był rok, w którym przez dwa miesiące nie otrzymaliśmy należnych nam pieniędzy, wielu z nas stanęło na krawędzi bankructwa, a kiedy wystąpiliśmy o wypłatę zaległych odsetek, urzędnicy poprosili nas o wycofanie żądań z uwagi na złą sytuację finansową miasta. Wówczas poszliśmy im na rękę.

Teraz właściciele prywatnych przedszkoli zaznaczają, że zabranie 10 proc. dotacji spowodować może wzrost czesnego lub obniżenie jakości oferty.

Na zmianę muszą zgodzić się radni. Ci, na razie podchodzą ostrożnie do pomysłu. – Nie jestem zwolenniczką odbierania dotacji, bo stracić mogą na tym dzieci. Mam jednak pretensje do właścicieli przedszkoli, że zamiast w ostatnich latach zmniejszyć czesne, jeszcze je podnieśli. Skoro samorząd zrobił wysiłek zwiększając dotację oni powinni zrobić gest w stronę rodziców – mówi Teodozja Maliszewska, radna PO.

Jej zdaniem, lepsze od zabrania części dotacji byłoby przyjęcie aneksu do uchwały z 2010 roku, zakładającego, że dotacja pozostanie na poziomie 85 proc.

reklama

 GRUMI

DREWIENKO
Z FANTAZJĄ

Poznaj klocki GRUMI czyli drewnenko z fantazją

OFERTA DODATKOWA:

Warsztaty na temat rozwijania zdolności i kreatywności dziecięcych dla nauczycieli przedszkoli, szkół oraz rodziców

Więcej informacji na www.grumi.pl
tel. 609 810 051, 502 226 846

www.grumi.pl

pod warunkiem, że przedszkola obniżą czesne. – Powinniśmy jednak spotkać się z przedstawicielami tych przedszkoli i wysłuchać ich argumentów – mówi radna Maliszewska.

Okazją do tego będzie najbliższa sesja rady miasta. 2 grudnia właściciele przedszkoli chcą przedstawić radnym swoje stanowisko. Wcześniej ten temat ma być poruszany na komisji edukacji. – Skłaniałabym się za obniżeniem tej dotacji do 75 proc., ale pod warunkiem, że koszty utrzymania dziecka w przedszkolu będą prawidłowo obliczone. Miałam bowiem sygnały, że często są one zaniżane, co powoduje obniżenie dotacji dla przedszkoli niepublicznych – mówi Barbara Nowak, radna PiS i przewodnicząca Komisji Edukacji.

Radna przypomina, że to nie pierwsza próba obniżenia dotacji przedszkolom niepublicznym. – W poprzednich latach głosowałam przeciwko temu, ale teraz wydaje mi się, że nadszedł czas, żeby to zweryfikować, zwłaszcza, że przedszkola musiały się z tym liczyć w chwili wejścia w życie ustawy przedszkolnej i miały czas, by się na to przygotować – mówi Barbara Nowak.

Chodzi o ustawę, która zakłada, że od 2017 roku gminy muszą zapewnić miejsca w przedszkolach wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym, poczynając od trzylatków. Żeby wywiązać się z tego obowiązku Kraków musi wybudować kilka przedszkoli lub nakłonić te już istniejące placówki prywatne do przekształ-

Właściciele prywatnych przedszkoli zaznaczają, że zabranie 10 proc. dotacji spowodować może wzrost czesnego lub obniżenie jakości oferty.

cenia się w publiczne, a więc takie, które działają na identycznych zasadach, jak samorządowe (nie pobierają opłat od rodziców za wyjątkiem złotówki powyżej 5 godzin zajęć). Zachętą ma być zwiększenie dotacji z 743 do 818 zł miesięcznie na dziecko, która zacznie obowiązywać od stycznia przyszłego roku.

– Mam nadzieję, że podwyżka dla publicznych przedszkoli niesamorządowych zachęci pozostałe do przekształcania się – mówi Katarzyna Cięciak.

Na to się jednak nie zanosi.

– Dla nas byłoby to powolne samobójstwo – mówi Marta Kułaga z „Krasnala”. – Są wydatki, których nie moglibyśmy pokryć z dotacji, a ponadto musielibyśmy zrezygnować z zajęć dodatkowych, za które płacą rodzice. To znacznie ograniczyłoby naszą ofertę.

– Rodzice naszych przedszkolaków są bardzo zadowoleni z proponowanych przez nas zajęć i nie chcą żebyśmy się przekształcali – dodaje Mirosława Nowak.

W ciągu ostatnich dwóch lat na przekształcenie zdecydowało się 14 przedszkoli niepublicznych. W kolejce czekają 3 następne. Plany takie ma m.in. Ewa Małek, która prowadzi w Krakowie punkt przedszkolny „Małe co nieco”. – Jeśli tego nie zrobię, będzie mi trudno funkcjonować, bo zgodnie z zapowiedziami dotacja dla punktów przedszkolnych ma zostać zmniejszona jeszcze bardziej, bo o prawie 150 zł miesięcznie na dziecko – mówi Ewa Małek. ●

reklama

Kancelaria Radcy Prawnego Joanna Świerta

- prawo cywilne
- prawo gospodarcze
- prawo lokalowe
- prawo rodzinne
- prawo spółek
- prawo spadkowe

Adres biura:

ul. Wadowicka 3/416, Kraków

Adres do korespondencji:

ul. Łagiewnicka 37/8, 30-417 Kraków

tel.: +48 (12) 266-60-85
tel.: +48 501-025-973

j.swiarta@radca.lex.pl
www.kancelariaksz.pl

Ciekawe prezenty i smakołyki na świąteczny stół

Już niebawem będzie okazja, by najbliższym sprawić oryginalny prezent pod choinkę i zapłacić smakołykami świąteczny stół. Krakowskie Centrum Handlowe M1 znając bowiem dobry gust i smak krakowian zaprasza na świąteczne edycje Kiermaszu Rzeczy Niepospolitych, Ryneczku Eko i Tradycji oraz Giełdy Antyków i Staroci. Tam znajdziesz to, czego nie ma nikt.

Zacznijmy od Kiermaszu Rzeczy Niepospolitych, który potrwa od 5 do 13 grudnia. To niezwykle ciekawa impreza, podczas której twórcy zaprezentują unikatowe i oryginalne wyroby stworzone z pasją, precyzją i niezwykłą wyobraźnią. Przez 8 dni, na kolorowych stoiskach będzie można kupić między innymi: unikalne akcesoria, autorską biżuterię, oryginalne torby ekologiczne, ceramikę artystyczną, przedmioty wnętrza, bibeloty a także 1001 przydatnych i oryginalnych drobiazków. Rodziców i dziadków informujemy, że wśród wystawców będą także młode mamy, które z myślą o najmłodszych zaprojektowały i stworzyły przepiękne zabawki, mięciutki maskotki, kocyki, pieluszki wielorazowe, maty edukacyjne, ubranka oraz wiele innych akcesoriów dla dzieci. Stoiska kiermaszu zostaną umieszczone w pasażu M1 (wejście od strony marketu PRAKTIKER) przy kawiarni Stary Wiedeń.

Teraz coś dla smakoszy i łasuchów. Ci, którzy odwiedzą Ryneczek Eko i Tradycji w M1 Kraków będą mieć okazję do posmakowania i zakupu zarówno tradycyjnego, staropolskiego jadła jak też smacznych i zdrowych produktów ekologicznych. Na stoiskach handlowych obok produktów regionalnych oraz tradycyjnie wypiekanych pachnących chlebów, sękaczy, ciast i ciasteczek, pysznych wędlin, wędzonych szynek, wyrobów garmażeryjnych, pasztetów czy ryb, dostępne będą również produkty ekologiczne w tym: przyprawy, owoce i warzywa, miody i produkty pszczelarskie,

sery, prawdziwe wiejskie jaja, przetwory, soki i wiele innych wyrobów przygotowanych zarówno według staropolskich jak i naturalnych, zdrowych receptur. Te wspaniałe wyroby będą kusily wszystkich, którzy od 17 do 23 grudnia odwiedzą krakowskie M1.

Również w dniach 17-23 grudnia Centrum Handlowe M1 zamieni się w prawdziwy pchli targ. Giełda Antyków i Staroci to niezwykła gratka dla kolekcjonerów i pasjonatów starych przedmiotów. Na licznych stoiskach pojawią się sprzedawcy i hobbyści, którzy oferować będą tysiące bibelotów, precjozów i kolekcjonerskich białych kruków. Na sprzedaż wystawią m.in.: stylowe meble, lampy, porcelana i ceramika, zegary, obrazy, rzeźby i patery. Nie zabraknie również tego, co na każdym targu staroci znaleźć się musi, czyli monet, znaczków i pocztówek, militariów i części do starych aut. Stoiska zostaną ustawione w zakątku, który przywołuje klimaty sprzed lat, czyli tuż przy kawiarni „Stary Wiedeń”. Serdecznie zapraszamy do M1 Kraków. **(m.s.)**

PROFESOR
WIOLINEK
I BIAŁY
ŻAGLOWIEC

Hokus
pokus

Operokus
Pstryk!

Zła Królowa Nocy ukradła wielką partyturę Krainy Muzyki. Bez tej książki, w której zawarte są wszystkie tajemnice świata dźwięków, nie można usłyszeć żadnych melodii i cała kraina pogrąży się w ciszy. Na szczęście przyjaciele posiadają mapę i mają nadzieję, że już wkrótce skończą się ich kłopoty. Czy jednak ktoś im w tym nie będzie chciał przeszkodzić? Jakie niebezpieczeństwa czyhają na nich na tej dalekiej morskiej wyprawie?

Na kolejną przygodę z cyklu o Profesorze Wioliniku - Profesor Wioliniku i biały żaglowiec - zapraszamy dzieci w wieku 4-9 lat: 6 grudnia, godz. 10.00 i 12.00, 7 grudnia, godz. 10.00 i 12.00

Podczas spektaklu młodzi widzowie odwiedzą Operę w Sydney, jeden z najpiękniejszych budynków na świecie, a także poznają kulturę i tradycję Australii. Wśród atrakcji znajdzie się także wspólne śpiewanie muzyki marynarskiej.

Mama w mieście

O poszukiwaniu miejsc, gdzie rodziny będą czuć się komfortowo, o nowym sposobie wychowywania dzieci oraz o tym, czy Kraków w pełni stał się już rodzinnym miastem rozmawiamy z **Kariną Grygierek**, pomysłodawcą akcji nadawania certyfikatów Miejsca Przyjaznego Maluchom. Karina Grygierek jest mamą 14-letniej Martyny, 11-letniego Tymka oraz 4-letniej Jagody.

Co Panią zainspirowało do wyróżniania miejsc przyjaznych maluchom?

Zacząło się prozaicznie. Pewnego dnia wybrałam się z dwójką małych dzieci do jednej z krakowskich kawiarni. Maluchy były w doskonałym nastroju i czuły się bardzo swobodnie. Martynka zaczęła biegać wokół stolika i skończyło się na tym, że najpierw rozlała sok, a potem wysypała cukier. Do tego wózek Tymka był dość nieporęczny i tarasował obsłudze przejście. Nasze zachowanie musiało zwrócić uwagę gości kawiarni, bo w pewnym momencie poczułam na sobie ich spojrzenia. Zaczęłam się zastanawiać, czyja to wina. Moja, bo nie potrafię zapanować nad swoimi dziećmi, obsługi, która nie wie, jak mi pomóc, czy też osób siedzących obok i dających mi sygnał, że nie chcą mieć takiego towarzystwa.

I jaki był wniosek?

Szybko opanowałam sytuację, ale też zrozumiałam, że to nie jest dobre miejsce dla rodzin z dziećmi. Niebawem w głowie zaczęła mi kielkować myśl o takich kawiarniach, czy restauracjach, gdzie rodzina poczuje się komfortowo. Maluchy będą mogły zjeść coś odpowiedniego dla siebie, pobawić się, a młode matki znajdą spokojne miejsce, by nakarmić niemowlaka, czy też go przewinąć. A do tego obsługa będzie przygotowana na żywiołowość dzieci, bo przecież wiadomo, że jeśli czekamy na posiłek, to maluchy zwyczajnie się nudzą.

Takich miejsc na mapie Krakowa jednak nie było.

Trzeba było je więc stworzyć i jednocześnie pokazać na większą skalę, by do rodziców z dziećmi dotarła informacja, gdzie są mile widziani. Dekadę temu stawali przed wyborem: albo zostajemy w domu, albo idziemy na plac zabaw. A przecież

mama i tata mają również prawo do uczestnictwa w życiu społecznym i korzystania z oferty kulturalnej, czy gastronomicznej, którą stwarza Kraków.

Z tym pomysłem poszłam do redakcji Gazety Wyborczej prosząc o patronat medialny nad akcją, w której będą właśnie doceniane miejsca przyjazne maluchom. Dziennikarzom temat tak bardzo się spodobał, że zaproponowali współorganizację akcji. I tak po raz pierwszy w 2006 roku ogłosiliśmy poszukiwania miejsc przyjaznych nastawionych do rodziców z dziećmi; takich, które mają konkretną ofertę i są przygotowane na goszczenie rodzin.

Jakimi kryteriami kierowali się Państwo przy ich wyborze?

Na początku akcja dotyczyła miejsc związanych z gastronomią i wymagaliśmy tylko, by było w nich menu dla dzieci i wysokie krzeselko. Wtedy taką ofertą mogła pochwalić się między innymi: Restauracja Pod Aniołami z uwagi na tradycję niedzielnych obiadów rodzinnych. Dziś to jest już standard. W pierwszej edycji zaprosiliśmy również muzea i galerie. Z czasem akcja zaczęła nabierać rozmachu i mogły w niej uczestniczyć m. in. firmy komercyjne.

Jakie wymagania postawiliście instytucjom kulturalnym, a jakie komercyjnym?

Zainspirowała nas do tego wycieczka do jednego z krakowskich muzeów, gdzie Martynka i Tymek przykleili się łapkami do gablot, a ja zostałam poproszona, by dzieci nie brudziły szyb. Pomyślałam wówczas, że jeżeli maluchy przychodzą do takich obiektów, jak muzea czy galerie, to przecież powinny mieć namacalny kontakt ze sztuką. Chodzi przecież o to, by poczuły, dotknęły i poznały nie dzieła i eksponaty, ale ich kopie, czy imitacje. Zaczęliśmy więc sprawdzać jak nastawio-

ne są do rodzin z dziećmi kulturalne instytucje w Krakowie. Wtedy też odkryliśmy, że w Muzeum Narodowym są przewodniki dla dzieci, a w Muzeum Galicja pojawił się pierwszy przewijak.

Jeśli chodzi o firmy komercyjne to prym wiodła Ikea, wprowadzając na owe czasy wiele innowacyjnych rozwiązań. Tam nawet był przewijak w toaletach męskich. Dziś są one w większości restauracji, które chcą uchodzić za rodzinne, są też w miejscach publicznych, muzeach. Sklepy wielkopowierzchniowe rywalizują ze sobą, który będzie miał bardziej funkcjonalny pokój dla rodziców z niemowlakami. Niedawno w Galerii Krakowskiej otwarto nowoczesny pokój dla matki z dzieckiem, wyposażony w unikatowy fotel włoskiego projektanta dla mam karmiących.

Ikea jako pierwsza postawiła też na pokój do zabaw dla dzieci, w którym maluchy można było zostawić na czas zakupów.

Zabawne i straszne było to, że niektórzy zaczęli wykorzystywać go jako darmowe przedszkole, a Ikea musiała ograniczyć czas korzystania z tego miejsca do dwóch godzin.

Jakim klientem jest rodzic?

Bardzo lojalnym. Wybierze tę restaurację, w której poczują się swobodnie, którą polubi jego dziecko, a do tego zaoferuje jeszcze smaczne, zdrowe jedzenie, a nie tylko frytki.

Restauratorzy szybko dostrzegli ten fakt i wielu z nich zdecydowało się na wprowadzenie menu dla dzieci oraz zakup krzeselka. Kompania Kufłowa „Pod Wawelem” przeznaczyła nawet jedną z sal dla rodzin, a na piętrze stworzyła dzieciom kulkoland. Ale też pojawiały się takie restauracje, które tego nie robiły i to było dla nas czymś naturalnym.

W Krakowie powstały też miejsca

fot. Joanna Kucharska

stworzone specjalnie dla rodziców, na przykład LIKE!Konik i Famiga.

I dobrze, bo rodzice, zwłaszcza którzy przebywają na urlopie macierzyńskim czy tacierzyńskim, potrzebują takiej oferty. Takich miejsc powstało sporo, ale w pewnym momencie dały o sobie znać prawa rynku. Za wysokie czynsze i brak ciekawej oferty doprowadziły do ich zamknięcia.

Spotkali się Państwo z atakami, że rodzice z dziećmi chcą opanować Kraków?

Tak, ale stawiam na rozsądek rodziców i nie wierzę, że chcą być absolutnie wszędzie ze swoimi dziećmi.

Co trzeba zrobić, by dziś uzyskać certyfikat Miejsca Przyjaznego Maluchom?

Jak już wspomniałam, w pierwszym roku akcji nie mieliśmy żadnych kryteriów. Liczyła się przede wszystkim otwartość na rodziców i dzieci. Ważne też było krzeselko i menu dla maluchów. Przyznaliśmy wówczas certyfikaty 29 restauracjom i kawiarniom oraz muzeom, na kilka tysięcy placówek gastronomicznych, które wówczas funkcjonowały w Krakowie.

Od drugiej edycji wprowadziliśmy sześć kategorii. Doceniamy placówki kulturalne, rozrywkowe, instytucje publiczne, punkty gastronomiczne, firmy komercyjne i klubokawiarnie. Ustalone zostały też kryteria:

całkowity zakaz palenia, wyodrębniona przestrzeń dla dzieci, materiały do zabawy. Jeżeli o certyfikat ubiega się placówka kulturalna - na przykład muzeum - to ważne jest posiadanie ścieżki edukacyjnej dla dzieci, przewodnika wyznaczonego w konkretnych godzinach, czy też innych możliwości zapoznania się z ofertą tej placówki.

Punkty gastronomiczne muszą mieć menu dla dzieci, krzeselka, a także zabawki i kolorowanki, by zająć czymś malucha, w chwili gdy będzie oczekiwał na posiłek. Ważna jest też infrastruktura dla matek z dzieckiem, czyli przede wszystkim przewijak i podjazd dla wózków. Wszystkie rodzinne miejsca poza ścisłym centrum takie udogodnienia już mają. W centrum - na dostosowanie budynków do potrzeb rodziców - nie pozwalają uwarunkowania architektoniczne. Wtedy ważna jest rola obsługi. Jeśli jest pomocna, to właściciel lokalu, który ma ofertę dla rodzin - otrzyma od nas certyfikat.

Na liście Miejsc Przyjaznych Maluchom są też krakowskie kościoły.

Tak. Te, które prowadzą w ciekawy i przystępny sposób msze dla dzieci.

Czy Państwo sprawdzają, czy placówki i firmy, które ubiegają się o certyfikat na prawdę posiadają ofertę dla rodzin?

Weryfikujemy oferty, obchodząc komisyjnie te wszystkie miejsca.

Kto jest członkiem takiej komisji?

Dorośli i dzieci. Przez wiele lat bardzo zaangażowana była moja córka Martyna, która testowała placówki ubiegające się o nasz certyfikat.

Martynko, jak wspominasz ten czas, kiedy wspólnie z dorosłymi mogłaś sprawdzać, co oferują dzieciom różne krakowskie muzea, kawiarnie, czy sklepy?

(Martyna Grygierek) To była dla mnie wielka przygoda. Za każdym razem byłam ciekawa, co w tych miejscach mnie spotka. Z reguły nie czułam się zawiedziona.

Raz jednak się zdarzyło, że przyszliśmy do kawiarni i obsługa - na pytanie, czy mają coś dla dzieci - ku naszej radości wręczyła nam kolorowanki i pudełko kredek. Już się szykowaliśmy, żeby coś namalować, a tu niespodzianka. Kredki były niezastugane.

Czy jakieś placówki utraciły certyfikat, bo przestały spełniać wyznaczone przez Państwa standardy?

Certyfikat jest przyznawany na rok i jeśli dane miejsce nie dostało go w kolejnych latach, to prosimy o ściąganie naklejki. Certyfikatu w kolejnych latach nie otrzymały duże komercyjne placówki kulturalne, które nie zadbały o odpowiednią ofertę dla dzieci. Jedną z nich jako miejsce dla dzieci oferowała ciemną przestrzeń pod schodami, inną brudne zabawki, połamane kredki i zniszczone książeczki.

Czy rodzice pomagają Państwu w kontrolowaniu placówek dedykowanych najmłodszym?

Rodzice sami do nas dzwonią i piszą, że są takie miejsca, które mają certyfikat, ale już nie spełniają kryteriów higienicznych. Jest brudno, zabawki są zakurzone. Takie miejsca psują nam wizerunek.

Akacja trwa już 10 lat. Czy przez ten czas Kraków stał się miastem przyjaznym dzieciom?

Chcę zaznaczyć, że akcja miała uświadomić społeczeństwu zmianę stylu wychowywania dzieci. To, że należy podchodzić do nich z szacunkiem, stwarzać możliwość wyrażania własnych opinii i dawać prawo do własnej przestrzeni. W naszym odczuciu cel został osiągnięty i dzieci mają łatwy dostęp do tych placówek, które są im przyjazne. Z okazji 10-lecia uhonoru-

jemy najlepszych z najlepszych, przez lata utrzymujących najlepszy standard.

To czego jeszcze brakuje w Krakowie, to dużych przestrzeni umożliwiające dzieciom spędzanie wolnego czasu. W Paryżu ciekawym projektem jest kolorowe boisko między starymi kamienicami, zainspirowane twórczością rosyjskiego malarza Kazimierza Malewicza. Bez tego paryska ulica wygląda szaro i smutno. Nasz Kraków też ma wiele takich niewykorzystanych przestrzeni. Choćby Planty i Bulwary, które niestety są pod ochroną miejskiego konserwatora i nic trwałego nie można tam namalować. Szkoda, bo byłoby to doskonałe miejsce na spożytkowanie aktywności dziecięcej. Tym bardziej, że nie ma już kultury trzepakowej. Powstają osiedla zamknięte, a przecież takie enklawy, gdzie dzieci przebywają z rówieśnikami ze swojej grupy społecznej to sztuczny świat. Moim zdaniem dzieci powinny mieć kontakt ze wszystkimi rówieśnikami, bo to je wzbogaci i poszerzy ich horyzonty. Czas więc zacząć debatę o przestrzeni miejskiej przeznaczonej dla dzieci. ●

foto. Joanna Kucharska

reklama

Repertuar dla dzieci

styczeń-kwiecień 2016

nowohuckie
centrum
kultury

FESTIWAL TEATRÓW DLA DZIECI Kraków 2016

18-29 stycznia 2016, Scena NCK

ZIMOWA PRZYGODA – Teatr Lalek Rabcio z Rabki-Zdroju

24 lutego 2016, godz. 10.00, Scena NCK

SZEWCZYK DRATEWKA – Teatr Zagłębia z Sosnowca

9 marca 2016, g. 9.30 i 11.30, Scena NCK

NIESAMOWITA PRZYGODA ROBACZKA KŁACZKA

– Teatr im. Adama Mickiewicza z Częstochowy

12 kwietnia 2016, g. 9.30 i 11.30, Scena NCK

NCK zaprasza!

bilety: Biuro Organizacji Widowni NCK, tel. 12 644 02 66 wew. 55

www.nck.krakow.pl

Wawel dzieciom

Świąteczny kiermasz
artystyczny

12-13.12.2015
09:00-17:00

**CENTRUM PROMOCJI I INFORMACJI
ZAMKU KRÓLEWSKIEGO NA WAWELU**

POCZET KRAKOWSKIEJ CHORĄGWI HUSARSKIEJ

— sobota, niedziela

09-17 Obóz Poczty Krakowskiej Chorągwi Husarskiej

warsztaty dla dzieci od 6 lat

12:00 Husaria pod Wiedniem — gra dla dzieci

14:00 Zostań małym płatnerzem

TEATR TAK dla dzieci od 3 lat

— sobota

10:00 Grajka Mikołajka — zabawa świąteczna

13:00 Jak szewczyk smoka pokonał

— niedziela

10:00 Co się stało z Mikołajem — zabawa świąteczna

13:00 W 7 dni dookoła bajek

DZIEDZINIEC ZEWNĘTRZNY

PRZEKAZANIE ŚWIATEŁKA BETLEJEMSKIEGO

niedziela, 15:50

WARSZTATY PLASTYCZNE

— sobota

11:00 Tradycyjne ozdoby świąteczne (od 8 lat)

11:30 Smok wawelski formowany w ceramice (od 4 lat)

13:00 Świat z optatka (od 4 lat)

— niedziela

11:00 Papierowe cudeńka na choinkę i nie tylko (od 8 lat)

11:30 Smok wawelski formowany w ceramice (od 4 lat)

13:00 Świąteczne czary-mary z papieru (od 6 lat)

WYSTĘPY MUZYCZNE

11:00 uczniowie OSM I st. im. I. Paderewskiego

13:00 recital fortepianowy

15:00 duet gitarowy [12.12] / koncert chóralny [13.12]

STOISKA

Zamek Królewski na Wawelu, Fundacja Artes,

Irsa, Ruch S.A., Stodki Wawel

Długość warsztatów/spektakli od 60 do 90 min.

Ilość miejsc ograniczona

Rezerwacja miejsc: Biuro Obsługi Turystów
od 5 grudnia 2015, 09:00-15:00, +48 12 422 16 97

Patroni medialni:

Partnerzy

Stwarzamy szanse, dajemy radość, budujemy wspólnotę

Stowarzyszenie Pomocy Szkole „Małopolska” kontynuuje akcję przekazywania jednoprocenowych odpisów podatkowych dla placówek edukacyjnych i klubów sportowych szkolących dzieci i młodzież.

W kolejnych edycjach naszej akcji zebraliśmy 5.872.360,57 zł. W ubiegłorocznej podatnicy przekazali kwotę 1.101.404,33 zł. W Krakowie w akcji uczestniczy 120 przedszkoli i szkół.

Zapraszamy kierujących placówkami edukacyjnymi i rady rodziców do włączenia się w kolejną 11-tą edycję akcji. Oprócz szkół i przedszkoli wspieramy również kluby sportowe, szczególnie uczniowskie, przekonani, że uprawianie przez najmłodszych różnych dyscyplin sportu to inwestycja w ich zdrowie.

Nie pozostajemy obojętni na los dzieci szczególnej troski. Na wnioski rodziców, poparte orzeczeniami o niepełnosprawności, gromadzimy na ich rzecz 1 % odpisy, przekonani, że w taki sposób możemy poprawić ich stan zdrowia.

Do naszej akcji może przyłączyć się każda placówka oświatowa, zarówno publiczna jak i niepubliczna, a zgromadzone z tych odpisów środki wykorzystywane są zgodnie z najważniejszymi potrzebami placówek edukacyjnych.

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH, którzy jeszcze nie uczestniczą w naszej akcji – BY SIĘ DO NIEJ PRZYŁĄCZYLI!

Chcąc przyłączyć się do programu, wystarczy na stronach stowarzyszenia www.1procent.spsm.edu.pl i www.spsm.edu.pl zarejestrować się w systemie, wypełniając formularz rejestracyjny.

Dołącz do nas. Dodatkowe środki finansowe mogą pomóc w realizacji misji edukacyjnej.

KONTAKT z biurem Stowarzyszenia: Stowarzyszenie Pomocy Szkole „Małopolska”, 31-540 Kraków, ul. Rzeźnicza 2a, tel./ fax. (12) 413-52-30, e-mail: biuro@spsm.edu.pl

WORLD AROUND

Intercultural Primary School & Middle School

**ANGLOJĘZYCZNA SZKOŁA
PODSTAWOWA I GIMNAZJUM**

DZIEŃ OTWARTY

Międzykulturowej Szkoły Podstawowej
„World Around”

12. 12. 2015

godz. 12:00

ul. Sobieskiego 3/3

**TWOJE DZIECKO ZACZYNA SZKOŁĘ WE WRZEŚNIU 2016?
WYBIERZ PLACÓWKĘ, W KTÓREJ:**

- prowadzimy nauczanie w języku angielskim;
- pielęgnujemy kreatywność;
- indywidualizujemy proces nauczania;
- oferujemy pełną ścieżkę do matury międzynarodowej.

Zapraszamy do nowych szkół międzykulturowych wchodzących w skład Prywatnego Akademickiego Centrum Kształcenia, renomowanej instytucji edukacyjnej z ponad 20-letnim doświadczeniem prowadzącej liceum anglojęzyczne (IB World School No. 006265) z IB Diploma Programme zakończone maturą międzynarodową.

**Międzykulturowa Szkoła
Podstawowa „World Around”**

ul. Sobieskiego 3/3, Kraków

tel. 12 346 16 45

kom. +48 881 463 888

**Międzykulturowe Gimnazjum
„World Around”**

ul. Karmelicka 45, Kraków

tel. 12 633 96 57

kom. +48 881 463 888

Klocki to zabawka dla całej rodziny

O tym, jaką rolę w rozwoju dziecka pełnią zabawki i jak je mądrze wybierać rozmawiamy z **Izabelą Nadolnik**, doradcą metodycznym edukacji wczesnoszkolnej i **Teresą Katarzyną Grunkiewicz**, pedagogiem. Obie panie dzięki wieloletniej pracy z dziećmi stworzyły klocki „Grumi” dla przedszkolaków i uczniów pierwszych klas szkół podstawowych.

Czym należy kierować się wybierając zabawkę dla dziecka?

Na to pytanie nie ma jednej odpowiedzi. Każda zabawka będzie dobra pod warunkiem, że jest bezpieczna i adekwatna do wieku. Zatem dla niemowlaka najlepsze są te kolorowe, miękkie i nadające się do manipulowania, ale jednocześnie takie, które maluszek może gryźć. Najmłodsze dzieci poznają bowiem świat wszystkimi zmysłami, łącznie ze zmysłem smaku.

Dwu- i trzylatek potrzebuje z kolei przytulankę, które stwarzają mu poczucie bezpieczeństwa, a także lalek, samochodzików i klocków. Takie zabawki – ze względu na ochronę zdrowia dziecka – powinny być wykonane z naturalnych materiałów. Powinny być także estetyczne, bo to z kolei uwrażliwia dzieci na piękno.

Starszym przedszkolakom oraz uczniom pierwszych klas warto zaproponować zabawki dydaktyczne: gry planszowe, puzzle, czy układanki, które wspierają dzieci w rozwoju intelektualnym. Wartościowe są także te przeznaczone do zabaw naśladowczych np. akcesoria do zabawy w sklep, pocztę, murarza, czy małego hydraulika. No i oczywiście klocki, czyli zabawka uniwersalna.

Dzieci uwielbiają przedmioty, które świecą, grają czy wibrują. Rodzice natomiast chcą im dawać do zabawy takie, które będą dziecko rozwijać. Jak to pogodzić?

Warto mieć zarówno te świecące, wirujące, czy wibrujące jak i te kształczne. Myślę, że złotym środkiem będzie tutaj ilość. Lepiej mieć mniej zabawek, ale za to dobrych i mądrych niż mnóstwo mało wartościowych.

Jakich zabawek Panie nie radzą kupować?

Na rynku znaleźć można olbrzymią liczbę zabawek wykonanych z materiałów niewiadomego pochodzenia, pomalowanych farbami chemicznymi, czy uszytych ze sztucznych tworzyw. To powinno rodzicom sygnalizować, że mają do czynienia z produktem kiepskiej jakości.

Jakie zabawki mogą być pomocne w nauce?

Gry dydaktyczne, puzzle, układanki oraz klocki zawierające elementy z literami i cyframi. Rodzicom naszych wychowanków często polecamy również zapomniane nieco skakanki, ringo, piłki i inne zabawki do gier i zajęć ruchowych na świeżym powietrzu. Ruch stymuluje intensywnie rozwój dziecka, dlatego warto wspólnie bawić się w berka, grać w piłkę, jeździć na rowerze, skakać na skakance, czy też przypomnieć sobie grę w klasy. W ten sposób rodzic będzie wspierał swoje dziecko w rozwoju i tym samym pozwoli mu dobrze przygotować się do nauki w szkole.

Jaką rolę w rozwoju dziecka odgrywają zabawy konstrukcyjne?

Przede wszystkim pomagają rozwijać manualność, którą dziecko wyrabia sobie poprzez trzymanie klocków w dłoni, przekładanie ich, czy też ustawianie. Poza tym wzbogacają wyobraźnię, wpływają też na lepszą koncentrację, pamięć i kreatywność. Uczą spostrzegawczości i co ważne – cierpliwości.

W trakcie zabawy z dorosłym dziecko poznaje też pojęcia matematyczne; od dodawania po dzielenie. Oto przykłady: wystarczy wyjąć pięć klocków, potem schować dwa i zapytać ile pozostało, czy też położyć dwa klocki, a następnie oznajmić, że potrzebuje się dwa razy więcej.

Kiedy warto kupić dziecku pierwsze klocki i jak powinny wyglądać?

Już niemowlak może bawić się klockami, manipulować nimi, przekładać z ręki do ręki, rzucać, ścisnąć, gryźć i obserwować kolory. Wszystkie te działania będą silnie stymulować jego rozwój. Ale naprawdę pierwsze klocki warto dziecku podarować, gdy ukończy 1.5 roku. Maluch jest wówczas niezmiernie ciekawy świata. Potrafi już chodzić, interesuje się różnymi przedmiotami i sprawdza, co można z nimi zrobić. Klocki dają mu zatem wiele możliwości. Istotne jednak, by je właściwie dobrać. Dla małych dzieci odpowiednie są te duże, by można było je wziąć do ręki, ale już nie do buzi. Im dzieci są starsze, tym klocki powinny być bardziej zróżnicowane, zarówno pod względem wielkości jak i kształtów. Wielu producentów na opakowaniach zaznacza wiek dzieci, od którego klocki są przeznaczone. To niezmiernie istotna informacja.

Podczas zabawy klockami można zdiagnozować umiejętności dziecka. Co klocki powiedzą o naszym maluchu?

Na przykład to, czy jest praworęczny, czy też leworęczny, czy jest spostrzegawczy, czy potrafi przewidzieć skutek swoich działań i czy posiada koordynację wzrokowo-ruchową. Gdy bezbłędnie odtworzy prosty wzór, powiemy się, że ma dobrą pamięć. Gdy zbuduje zamek – że jest cierpliwy i konsekwentny. O stopniu dojrzałości emocjonalnej świadczyć będzie z kolei sposób radzenia sobie z wykonaniem trudniejszych budowli i to czy w razie jej zburzenia zareaguje spokojnie, czy też okaże irytację.

Zabawa klockami pokazuje też umiejętności społeczne. Na przykład otwartość

na inne dzieci, komunikatywność, współdziałanie w grupie, negocjacyjność, ugodowość, dzielenie się z innymi, czy empatię.

U starszego dziecka dochodzą jeszcze umiejętności przeliczania, dodawania, odejmowania, szacowania, planowanie, a także zdolności wizualno-przestrzenne czyli konstrukcyjne.

Czy klocki powinny mieć różne kształty, kolory i faktury, czy też nie jest to konieczne?

To kwestia indywidualnych preferencji. Jedni wolą tylko naturalny kolor klocków, inni mnogość barw.

W jakim wieku dzieci najchętniej bawią się klockami?

Przedszkolaki oraz dzieci w pierwszych klasach szkoły podstawowej. Młodszy wykonują proste budowle: wieże domki, osiedla, elementy domu. Uwielbiają je wznosić, a następnie burzyć. Dziewczynki budują z klocków kuchnie, pokoje, mebelki, ogrody, rabatki. Chłopcy z kolei zamki, mury, boiska, zaznaczają linie boiska, czy bramek, odtwarzają kształty ludzików, tworzą samochodziki, spychacze, pociągi, a nawet całe stacje kolejowe z pełnymi składami.

Dziewczynki w starszym wieku klockami zastępują produkty kuchenne, zakupy a nawet towar w sklepie. Układają też z nich formy płaskie i wówczas powstają ludziki, kwiaty, czy drzewa.

Starsi chłopcy z kolei tworzą budowle bardziej skomplikowane, złożone z większej liczby klocków, posiadające więcej elementów i szczegółów – zamki mają wówczas okna, warownie, fosy, katapulty. Wieże łączą się ze sobą mostkami, przejściami, tunelami.

Czym Panie kierowały się opracowując klocki Grumi?

Zależało nam na prostej formie oraz naturalnym materiale i kolorystyce. Wybrałyśmy drewno bukowe ponieważ łączy dwa walory: jest niezmiernie trwałe, a tym samym bezpieczne i jednocześnie elastyczne, dające się szlifować. Ponadto kolor drewna bukowego ujął nas swoim ciepłem, a faktura miękkością. Uznałyśmy, że to drewno idealne dla dzieci. Kształt i rozmiary są dokładnie przemyślane, wyważone – pozwalają osiągnąć imponujące rezultaty. Nasze budowle mogą mieć kilkanaście pięter, osiągać wysokość nawet do dwóch metrów.

Jak reagują Wasi podopieczni na zabawę klockami Grumi?

Zabawa z GRUMI pochłania dzieci bez reszty. Dzięki niej są wyciszone, skupione, zaangażowane i twórcze. Jednocześnie widoczny jest ich entuzjazm i naturalna ciekawość, potrzeba eksperymentowania, próbowania, zmagania się z wyzwaniem. Dzieci same wyznaczają sobie zadania do wykonania, dorośli nie musi tu kierować ich aktywnością. Najczęściej rozsypuje tylko klocki, a pomysły rodzą się same. Tym sposobem uruchamiają pokłady dziecięcej wyobraźni. Nic więcej nie potrzeba. Jako nauczycielki czujemy jednak nad przestrzeganiem zasad właściwego zachowania; sprawiedliwym podziałem klocków, czy organizowaniem przestrzeni do zabawy, pomagamy też w rozwiązywaniu nieporozumień.

Bardzo często w szkole wykorzystujemy również klocki podczas realizacji zadań dydaktycznych np. przy ćwiczeniu dodawania i odejmowania lub nauki liter. Dzieci lubią takie działania ponieważ nauka jest wów-

czas przyjemną zabawą, a nie żmudnym ćwiczeniem.

Swoją pasją do klocków próbują Panie też zarazić innych nauczycieli?

Zgadza się, dlatego też przygotowaliśmy propozycję warsztatów i szkoleń dla dyrektorów placówek oświatowych oraz nauczycieli szkół i przedszkoli, a także dla rad pedagogicznych. Mówimy na nich o możliwościach zastosowania klocków i to nie tylko naszych. Pokazujemy, jak twórczo można bawić się z dziećmi i jak wykorzystywać klocki w nauce.

Układanie klocków to zabawa rodzinna. Panie w niej czasem też uczestniczą?

Kasia jako mama siedmiolatka bawi się nieustannie. Ja mam przyjemność zabawy z moimi wychowankami sześciolatkami i siedmiolatkami w klasie pierwszej. Ale wspólne rodzinne spotkania w naszych domach to bardzo często zabawa GRUMI.

Wybraliśmy dla was gry i zabawki godne polecenia

Podpowiadamy św. Mikołajowi! Oto zestaw rodzinnych gier planszowych i zabawek edukacyjnych, które w tym roku szczególnie polecamy, jako prezenty dla pociech.

● **„Bystre oczko”**. Wyd. Adamigo. Gra wyrabia spostrzegawczość, refleks, pamięć, ćwiczy analizę wzrokową i słuchową; uczy rozróżniać kolory i nazywać przedmioty. Gry polegają na odszukaniu na planszy takiego samego obrazka, jaki widnieje na wylosowanej przez osobę prowadzącą grę, plakietce.

● **„Czacha dymi”**. Wyd. Kukuryku. To nie tylko gra planszowa, ale też kopalnia ciekawych, zaskakujących i zabawnych informacji. Poza wiedzą, w grze przyda się odrobina szczęścia, taktyki i intuicji. Po drodze czekają na Ciebie roszady, przestojki i podchwytliwe pytania, od których CZACHA DYMI!

● **„Dino kontra Dino”**. Wyd. Granna. Który dinozaur jest silniejszy? Który szybszy? W jakich warunkach przyjdzie zmierzyć się dinozaurom? Czy będzie to burza, pożar, wybuch wulkanu czy może przerażające tsunami? Gracze zagrywają karty dinozaurów starając się dostosować ich sła-

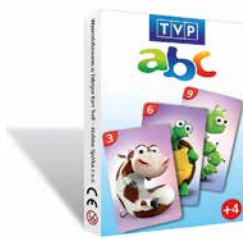

be i silne strony do kart wydarzeń. Gra dla wszystkich miłośników dinozaurów.

● **„Dzielne Myszki”**. Wyd. Egmont. Dzielne myszki wyruszyły na wyprawę do krainy, w której wszystko jest zrobione z sera. Im bliżej celu dotrą, tym więcej przysmaku zdobędą. Jest tylko jeden problem. Wielki, głodny i kudłaty problem, który ruszył ich tropem. To gra, która uczy oceniać ryzyko, myśleć strategicznie oraz radzić sobie z emocjami. Stanowi świetną zabawę także dla starszych graczy.

● **Gra karciana PIOTRUŚ**. Gra karciana, w której proste zasady i szybka, emocjonująca rozgrywka skutkują jej sukcesem i popularnością. Dodając do tego karty z wizerunkami milusińskich zwierzątek z anteny TVP ABC, otrzymujemy wyśmienitą zabawę zarówno dla młodszych jak i starszych dzieci.

● **Gra Pamięciowa ABC**. Klasykna gra pamięciowa w nowej odsłonie z wesołymi zwierzątkami-literkami TVP ABC oraz słowami, które zawierają literę polskiego alfabetu. Odwracaj po dwa kartoniki, zapamiętując ich położenie i znajdź jak największą par obrazy i słów! W zasadach gry znajdziesz

cztery dodatkowe pomysły na edukacyjne zabawy z tymi kartonikami!

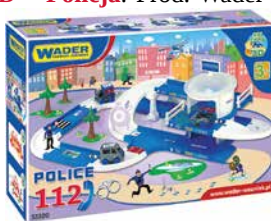
● **„Już czytam”**. Wyd. Granna. Od liter przez sylaby aż po wyrazy – zapraszamy na słowną przygodę ze Smokiem Obibokiem! Czy umiecie już czytać, moi drodzy? Jeszcze nie? To nie problem! W tym pudełku znajdziecie aż cztery różne gry. Dwie pierwsze to zabawy z puzzlami, które oswoją was z kształtem liter. Kolejna to sylabowe domino, dzięki któremu nauczycie się tworzyć najprostsze wyrazy. Ostatnia zaś to prawdziwa gra słowna dla tych, którzy poznali już elementarz i wiedzą, czy Ala ma kota!

● **„Kakao”**. Wyd. G3. Gra wprowadza graczy w egzotyczny świat „owocu bogów”, w którym wcielią się w rolę plemiennych wodzów. Ich zadaniem jest wyspecjalizowanie swoich poddanych w handlu, by mogli zdobyć sławę i bogactwo. Jednak tylko ci, którzy wiedzą, jak wykorzystać przychylność bogów, zostaną obsypani złotem. Proste zasady oraz niedługi czas rozgrywki sprawiają, że „Kakao” to idealna gra dla całej rodziny.

● **Kid Cars 3D – Policja.** Prod. Wader-Woźniak. Policja to zestaw tematyczny z serii Kid Cars 3d. Elementy zabawki mają specjalną kolorystykę, a dobrane samochody i naklejki ułatwiają dzieciom zapamiętanie ważnego numeru alarmowego 112. Dzięki zastosowanym oznaczeniom dzieci poznają również zasady ruchu drogowego. Prosta konstrukcja zabawki jest kompatybilna z pozostałymi zestawami z serii Kid Cars 3D.

● **„Kim jestem?”.** Wyd. Kukuryku. Gra przeznaczona jest dla 2–4 osób. Każdy z graczy losuje po jednej karcie ze stosu i umieszcza ją na opasce osoby z prawej strony. Zadaniem każdego z graczy jest odgadnięcie KIM SIĘ JEST, na podstawie zadawanych pytań i odpowiedzi reszty graczy. Podczas zabawy można udzielać jedynie odpowiedzi TAK lub NIE. Wygrywa ta osoba, która pierwsza odgadnie co przedstawia jej karta.

● **Klocki Grumi.** GRUMI to zabawka mądra, wszechstronna i kreatywna. Zwyczajne, drewniane klocki, perfekcyjnie wykonane, dostosowane do możliwości dziecka w każdym wieku, pozwalają na wykorzystanie w ciekawej i absorbującej zabawie. Z klockami GRUMI dzieci tworzą, odkrywają, rozwijają się. GRUMI to zabawa, podczas której nikt nie może się nudzić.

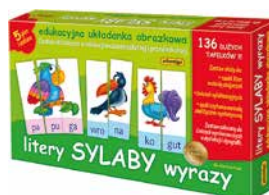

● **„Kolorowe Biedronki”.** Wyd. Egmont. Wesoła gra z magnesami! Zbliży się do roczny bal kostiumowy u biedronek. Jaki wybrać strój? Oczywiście, w kolorowe kropki! Ale ponieważ każda biedronka ma

kropki w jednym kolorze, muszą wymienić się między sobą! Biedronki na noskach mają magnesy, po ustawieniu obok siebie będą się odpychać albo zbliżać. Biedronki, które się lubią (zbliżają), mogą zamienić się kropkami. Gra rozwijająca u dzieci logiczne myślenie oraz pamięć.

● **„Litery, sylaby, wyrazy”.** Wyd. AdamiGo. Edukacyjna układanka obrazkowa. Zestaw służy do nauki liter metodą skojarzeń, ćwiczeń sylabizacyjnych, nauki czytania metodą analityczno-syntetyczną. Gra idealnie nadaje się do ćwiczeń wyrównawczych z dziećmi z dysleksją i dysgrafią. Na rewersie 112 kartoników zawiera małe i duże litery, które służą do układania wyrazów oraz 24 kartoniki, które zawierają litery i wyrazy ilustrowane obrazkami.

● **Monopoly Edycja Kraków.** Na jednej planszy udało się uchwycić największe zabytki miasta, takie jak Wawel czy Sukiennice, znakomite uczelnie, Błonia Planty oraz symbole nowoczesnego Krakowa – Centrum Kongresowe ICE oraz Tauron Arena Kraków. W grze zamiast tradycyjnych kolei możemy kupić krakowskie dworce czy dorożki. Z pudełka patrzy na nas Królowa Jadwiga, a trębacz gra hymn z wieży Kościoła Mariackiego. W kartach szansy walczysz ze Smokiem Wawelskim, a Królowa Bona zachęca nas do swojej diety.

● **„Ojciec Mateusz–Tajemnicze zagadki Sandomierza”.** Wyd. Telewizja Polska S.A. Gra inspirowana popularnym serialem telewizyjnym. Gracze wcielają się w role detektywów, którzy wspierani przez tytu-

łowego bohatera starają się udaremnić poczynania przestępców. Gracze muszą przezwyciężyć liczne trudności, zbierać poszlaki i różne przedmioty, aby ostatecznie uniemożliwić przestępcom kradzież prawdziwych skarbów polskiej kultury.

● **„Ortografia na wesoło”.** Wyd. AdamiGo. Quiz „Ortografia na wesoło” zawiera aż 54 karty z pułapkami ortograficznymi wraz z odpowiedziami, planszę, 24 kartoniki z wierszami i zagadkami, pionki oraz kostkę do gry. Zachęcamy do wesołej zabawy, podczas której gracze utrwalać pisownię wyrazów z: ż, rz, ch, h, ó, u. Celem gry jest nauka ortografii w konwencji rywalizacji, poprzez wzrokowe kodowanie trudnych wyrazów. Śmieszne i żartobliwe wierszyki pozwolą na skuteczne utrwalenie poprawnej pisowni.

● **„Poznaj Polskę”.** Wyd. Zielona Sowa. Zestaw edukacyjny dla dzieci w wieku 6–8 lat, który jest idealnym uzupełnieniem szkolnego nauczania. Dzieci przez zabawę doskonalą swoje umiejętności. W książce znajdują się zadania, z zabawnymi, kolorowymi ilustracjami. Dzięki dołączonej grze, dzieci utrwalały nabyte podczas ćwiczeń z książką umiejętności.

● **„Poznaj Zwierzęta”.** Wyd. Zielona Sowa. To zestaw edukacyjny przeznaczony dla

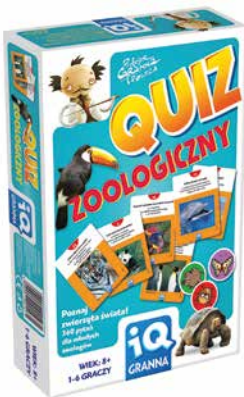

dzieci w wieku 4–6 lat. Składa się z książki z ćwiczeniami, będącymi uzupełnieniem edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, oraz gry tematycznej. W książce znajdują się zadania, z zabawnymi, kolorowymi ilustracjami. Dzięki dołączonej grze, dzieci utrwalają nabyte podczas ćwiczeń z książką umiejętności. Doskonale w edukacji domowej!

● **„Przez Afrykę”**. Wyd. G3. Kooperacyjna gra dla dzieci, w której mali poszukiwacze przygód, podczas podróży przez Afrykę, będą w y t y c z a ć nowe szlaki i robić zdjęcia napotykanym zwierzętom. Być może uda im się odnaleźć jeden z obozów legendarnych poszukiwaczy diamentów, a jeśli szczęście się do nich uśmiechnie, sami wejdą w posiadanie kilku drogich kamieni. Jedno jest pewne – w podróży poznają wielu nowych przyjaciół, którzy pomogą im dotrzeć do celu i razem zawołają: hej przygodo!

● **„Quiz zoologiczny”**. Wyd. Granna. 360 pytań dla młodych zoologów! Quiz zoologiczny to wspaniała, emocjonująca zabawa, przy okazji której dziecko zdobędzie konkretną wiedzę dotyczącą świata zwierząt. W quizie liczy się nie tylko wiedza, ale i umiejętność podejmowania ryzyka – to gracz decyduje, ile punktów będzie warta jego odpowiedź. Gra uczy realnej oceny swojej wiedzy.

● **„Ratuj Króliczki!”**. Wyd. Egmont. Pierwsza gra planszowa Twojego dziec-

ka! Jest wspaniały letni dzień. Króliczki bawią się w swojej norce. Nagle zaczyna padać deszcz i norka wypełnia się wodą. Króliczki bardzo nie chcą zamoczyć futerka. Gracze rzucają kolorową kostką i starają się uratować jak najwięcej króliczków. Gra – zabawka, która uczy rozpoznawania kolorów oraz liczenia. Bardzo duże drewniane elementy i proste zasady sprawiają, że gra świetnie nadaje się dla najmłodszych dzieci.

● **„Rodzinka.pl”**. Wyd. Telewizja Polska S.A. Gra logiczna przeznaczona dla 2–5 graczy. Każdy z zawodników losuje kolorowe trójkąty dopasowując je odpowiednio pasującymi krawędziami do wcześniej połączonych już elementów. Jeżeli dopasowana krawędź jest dwukolorowa zawodnik ma prawo losować kolejne kafelki, dlatego cały czas musi być czujny i spostrzegawczy, by nie przegapić nadarzającej się okazji. Im więcej dołożonych trójkątów, tym więcej połączeń i możliwości zamykania większych, odpowiednio premiowanych figur.

● **„SKRZATY”**. Wyd. Kukuryku. Zestaw wesołych gier dla całej rodziny. Gry uczą rozróżniania wzorów, kolorów, kształtów, rozpoznawania szczegółów, ich analizowania i porównywania, ćwiczą spostrzegawczość i refleks. Zestaw może służyć do wielu zabaw w domu i w przedszkolu. Stymulują ogólną sprawność intelektualną, pobudzają aktywne twórcze myślenie, wzmacniają i wydłu-

żają koncentrację uwagi, angażują i motywują dzieci do działania.

● **„Trzy Małe Świnki”**. Wyd. Granna. Jeśli chcesz przenieść się do bajkowej krainy, do zabawy zapraszają cię Trzy małe świnki! Czy potrafisz ustawić świnki na planszy w taki sposób, aby mogły bawić się na podwórku? Jeśli pojawi się wilk – czy pomożesz świnkom bezpiecznie ukryć się w domkach? Trzy małe świnki to wspaniała gra logiczna dla małych dzieci. W pudełku znajdują się 3 elementy, łatwe do trzymania w ręku.

● **„Urodziny Tappiego”**. Wyd. Zielona Sowa. W zestawie znajduje się książka: „Tappi i urodzinowe ciasto”, która zawiera dziesięć krótkich, pełnych ciepła i dobrych emocji opowiadań idealnych do wspólnego czytania nie tylko przed snem, zarówno w domu jak i w przedszkolu. W skład zestawu wchodzi również gra planszowa wraz z kartami zadań, pionkami i kostką do gry. Celem gry jest dotarcie na urodziny Tappiego. Jednak graczy na drodze do celu spotka sporo zagadek i zadań do wykonania. Gra „Urodziny Tappiego” to wiele godzin śmiechu i zabawy! Cały zestaw dopełnia prezentowe memo.

● **„Zwierzaki na tratwie”**. Wyd. Egmont. Gotowi, do biegu, na tratwę! Każdego roku zwierzęta urządzają sobie spływ na tratwach rwącą rzeką. Żadne nie chce przegapić tej zabawy. Niestety, tratwy są małe, a chętnych dużo. Gracze odgadują, ile zwierząt zmieści się na tratwie. Gdy nadejdzie czas podróży, muszą je odpowiednio poukładać, co będzie nie lada wyzwaniem.

Gdy za oknem coraz chłodniej, a dni stają się coraz krótsze to znak, że wielkimi krokami zbliża się grudzień, a wraz z nim długo wyczekiwane Mikołajki.

● W „mikołajkowy” weekend – 5 i 6 grudnia – zapraszamy do Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce oraz do Świetlic Środowiskowych w Janowicach, Lednicy Górnej, Mietniowie, Sułkowie i Sygnczowie na wyjątkowe spotkania ze Świętym Mikołajem oraz mikołajkowe przedstawienia teatralne. Jak co roku brodaty święty w towarzystwie sympatycznego Aniołka będzie rozdawać prezenty wszystkim dzieciom.

● 5 grudnia godz. 16.00 – Sygnczów – spektakl „Świąteczne przygody Mikołaja”

● 6 grudnia godz. 10.00 – Mietniów – spektakl „Świąteczne przygody Mikołaja”, godz. 12.15 – Wieliczka – spektakl „Królowa Śniegu”, godz. 13.30 – Sułków spektakl „Królowa Śniegu”, godz. 15.00 – Lednica Górna – spektakl „Świąteczne przygody Mikołaja”, godz. 17.00 – Janowice – spektakl „Świąteczne przygody Mikołaja”

Klub Maluszka „Koralik”

Dzieci w wieku 1,5 do 3 lat zapraszamy wraz z rodzicami na ogólnorozwojowe zajęcia

Mikołaj, ferie i klub maluszka w Wieliczce

w Klubie Maluszka „Koralik”. Raz w tygodniu, podczas 1,5 godzinnych spotkań wspólnie tańczymy, śpiewamy, czytamy bajki i tworzymy pierwsze prace plastyczne.

Klub Maluszka „Koralik” to miejsce, gdzie maluch będzie poznawał otaczający go świat i nawiąże pierwsze relacje z rówieśnikami. Zajęcia odbywają się w Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce oraz w Świetlicach Środowiskowych w Lednicy Górnej, Sułkowie i Mietniowie. Koszt: 60 zł/miesiąc.

Jak ferie to tylko z nami

Jak co roku pamiętamy o tych dzieciach, które zimowe ferie spędzają w miejscu zamieszkania. Specjalnie dla nich w drugim tygodniu ferii (25–29 stycznia) w świetlicach środowiskowych w Janowicach, Lednicy Górnej, Mietniowie, Sułkowie i Sygnczowie organizujemy bezpłatne zajęcia, które sprawią, że czas zimowego odpoczynku od szkoły będzie pełen niezapomnianych wrażeń.

● Szczegółowe informacje dotyczące or-

ganizowanych wydarzeń i zapisy na zajęcia pod nr tel.: 12 278 32 00 wew. 102 (CKiT), 664 550 457 (Janowice), 694 329 319 (Lednica Górna), 519 022 830 (Mietniów), 516 931 204 (Sułków), 502 101 373 (Sygnczów).

Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce miejscem przyjaznym maluchom

Organizowanie czasu wolnego najmłodszym oraz dbanie o ich wszechstronny rozwój to jedno z naszych kluczowych zadań, czego potwierdzeniem jest fakt, że już od kilku lat Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce wyróżniane jest mianem „Miejsca przyjaznego maluchom”. Co więcej, w ubiegłym roku do prestiżowego grona placówek, które w sposób szczególny spełniają potrzeby dzieci i ich rodziców dołączyły świetlice środowiskowe w Janowicach i Lednicy Górnej, a w tym roku liczymy, że kolejne świetlice – w Mietniowie, Sułkowie i Sygnczowie – otrzymają ten zaszczytny tytuł. Tym samym jesteśmy jedną z nielicznych instytucji, które mogą pochwalić się tak dużą liczbą otrzymanych certyfikatów, a mamy nadzieję, że będzie ich jeszcze więcej.

Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce
zaprasza na

spektakl teatralny pt.
"KRÓLOWA ŚNIEGU"
oraz
SPOTKANIE ZE
ŚW. MIKOŁAJEM

6 grudnia 2015 r. godz. 12.15
Centrum Kultury i Turystyki w Wieliczce, Rynek Górny 6
Bilety w cenie 8 zł do nabycia w CKiT do 4 grudnia
Ilość miejsc ograniczona
Kontakt ze św. Mikołajem: tel. 12 278 32 00, wew. 102

Przygotowania do Bożego Narodzenia

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zaprasza dzieci i młodzież na bezpłatne warsztaty tradycyjnego bożonarodzeniowego rękodziela – szopek krakowskich oraz ozdób choinkowych.

● **Od podłaźniczki do choinki** to cykl warsztatów przybliżających najmłodszym uczestnikom historię choinki, która zagościła w naszych domach w XIX wieku, a także jej poprzedniczki podwieszanej u sufitu – podłaźniczki. W części praktycznej uczestnicy samodzielnie przygotują tradycyjne ozdoby m.in. pająki, światy z opłatka i papierowe łańcuchy. (5 grudnia, godz. 12.00 – dzieci 7–9 lat, godz. 15.00 – dzieci do 6 lat, 12 grudnia, godz. 12.00 – dzieci 7–9 lat, 19 grudnia, godz. 12.00 – dzieci do 6 lat, **Pałac Krzysztofory, Rynek Główny 35**).

● Podczas warsztatów **Świat szklanej wydmuszki** uczestnicy z kolei będą mieli okazję poznać warsztat pracy oraz tajniki zawodu dekoratora baniek choinkowych, a także proces powstawania i dekorowania tych najpopularniejszych ozdób choinkowych. Następnie, pod okiem profesjonalisty, uczestnicy własnoręcznie ozdobią „szklane wydmuszki”. (6 grudnia 11.30. **Warsztaty przeznaczone są dla dzieci w wieku 10–12 lat i młodzieży. Pałac Krzysztofory, Rynek Główny 35**).

● **Zapraszamy również na warsztaty Szopka krakowska bez tajemnic**, których celem jest przygotowanie szopki do udziału

w 73. Konkursie Szopki Krakowskich i na pokonkursowej wystawie w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa. Na cykl warsztatów składają się trzy spotkania poświęcone kolejnym etapom budowy szopki: 1. Konstrukcja, 2. Dekoracje, 3. Postaci (Pałac Krzysztofory, Rynek Główny 35)

Szopka krakowska to smukła, wielopoziomowa i bogato zdobiona konstrukcja, zrobiona z lekkich, nietrwałych materiałów. Charakteryzuje się nagromadzeniem zminiaturyzowanych elementów zabytkowej architektury Krakowa, fantazyjnie przetworzonych i połączonych. Szopka ma służyć za godne miejsce przedstawienia wielkiej tajemnicy Narodzin Syna Bożego. Powstała w XIX-wiecznym Krakowie. Zwyczaj budowania szopki w okresie świąt Bożego Narodzenia wywodzi się od tradycji statycznych szopki świątecznych oraz jasełek, niegdyś wystawianych w kościołach w okresie świąt Bożego Narodzenia. Pierwsze szopki powstały w połowie XIX w. Tworzyli je cieśle, murarze z podkrakowskich okolic, głównie ze Zwierzyńca. Było to dla nich dodatkowe zajęcie w czasie wolnym od pracy. W okresie świąt chodzili ze swymi szopkami po domach. Od 2 poł. XIX w. wśród murarzy i robotników budowlanych w Krakowie zaczął powstawać swego rodzaju odrębny cech szopkarzy. Tradycja odgrywania jasełek zanikła w czasie I wojny światowej. Dopiero w 1937 r. zorganizowano I Konkurs na Najpiękniejszą Szopkę Krakowską, który spo-

wodował odrodzenie się tradycji budowania szopki. Czerpiąc natchnienie z krakowskich budowli, szopkarze budowali szopki przypominające pałace z baśni. W wielu szopkach odnajdujemy renesansowe attyki Sukiennic, szczyty gotyckich kościołów, ostrołukowe okna, kolorowe witraże i wiele innych krakowskich motywów. Szopka krakowska, będąca fantazją na temat architektury naszego miasta i jego specyficznego klimatu, jest również świetną lekcją historii, działającą na wrażliwość estetyczną i uczucia. Piękna, przemyślana szopka, uczy, bawi i wzrusza.

Zgłoszenia

Zainteresowanych prosimy o zgłoszenia mailowe na adres: edukacja@mhk.pl. Spośród wszystkich zgłoszeń, jakie napłyną w terminie do 28 września 2015 r., wylosujemy grupy uprawnione do udziału w warsztatach. Szczegółowe informacje oraz zasady uczestnictwa znajdują się na stronie www.mhk.pl. (MHK)

reklama

Muzeum Historyczne Miasta
Krakowa

CZASOPISMO MAŁYCH
ODKRYWCÓW

KrzySztOforek

Do nabycia w oddziałach Muzeum,

kioskach Ruchu

i salonach EMPIK

1248

Kopalnia Soli Bochnia

Naszą ofertę dla szkół przygotowaliśmy w taki sposób, aby zaproponować wizytę w kopalni w formach dostosowanych do potrzeb różnych grup wiekowych uczniów - od przedszkola do szkoły średniej.

Dla najmłodszych turystów przygotowaliśmy pięć programów edukacyjnych. Starszym uczniom proponujemy aktywną formę zwiedzania jaką jest gra integracyjna „Przygoda w solnych górach”.

Pobyty nocne w solnych podziemiach to propozycja wycieczki szkolnej połączonej z profilaktyką zdrowotną. Leczniczy mikroklimat bocheńskiej kopalni zapewnia zdrowy sen w dostównym wymiarze.

PODZIEMNA EKSPOZYCJA MULTIMEDIALNA

PODZIEMNA PRZEPRAWA ŁODZIĄ

POBYTY EDUKACYJNE

ZABAWY OKOLICZNOŚCIOWE

140 METROWA ZJEŹDŹALNIA

Zadzwoń!

+48 14 615 24 60

+48 14 615 24 62

biuro@kopalnia-bochnia.pl

www.kopalnia-bochnia.pl

KONGO, NITRO, TWISTER i SPEED FIRE w Parku Wodnym

Nie dwie, a cztery nowe zjeżdżalnie można już testować w krakowskim Parku Wodnym. Do uruchomionych przed miesiącem zjeżdżalni pontonowej KONGO i ekstremalnie szybkiej NITRO dołączyła właśnie multimedialna TWISTER i ognista SPEED FIRE.

Krakowski Park Wodny od 2000 r. zapewnia świetną zabawę i doskonały wypoczynek zarówno mieszkańcom Małopolski jak i turystom odwiedzającym ten region. W czasie tych 15 lat z zabawy w Parku Wodnym skorzystało blisko 10 milionów osób. Obiekt jest nieustannie modernizowany, a co roku oferta hali basenowej uzupełniana jest o nową atrakcję. Jednak to w tym roku przeprowadzona została największa z inwestycji modernizacyjnych w historii Parku Wodnego. Gruntowną przebudowę przeszły wszystkie zjeżdżalnie zewnętrzne. Właśnie zakończono drugi i zarazem ostatni etap prac, a do użytku zostały oddane kolejne dwie, całkiem nowe zjeżdżalnie zewnętrzne.

Do uruchomionych wcześniej zjeżdżalni pontonowej KONGO i ekstremalnie szybkiej NITRO dołączyła multimedialna TWISTER i ognista SPEED FIRE. Różny stopień trudności oraz charakter poszczególnych zjeżdżalni zapewnią doskonałą zabawę i odpowiednią dawkę adrenaliny wszystkim amatorom wodnych zjazdów.

KONGO to zjeżdżalnia pontonowa o długości 165 metrów powiązana tematycznie z klimatem dżungli. Tropikalny klimat tworzą: kolorystyka zjeżdżalni, elementy w kształcie tropikalnych liści, jak również imitowane odgłosy egzotycznych ptaków i zwierząt. Zjazd rurą zapewnia wrażenie pontonowego spływu rzeką w dżungli. Pontony 1 lub 2 osobowe. Zjeżdżalnia dostępna od 10 roku życia o niskim poziomie trudności; od 6 roku życia możliwość zjazdu z pełnoletnim opiekunem w pontonie dwuosobowym.

NITRO to ekstremalnie szybka zjeżdżalnia o długości 106 metrów szczególnie polecana amatorom wysokich prędkości zjazdów. Charakter tej najbardziej stromej zjeżdżalni nawiązuje do rajdów samochodowych, co dodatkowo wzmocnione jest możliwością uruchomienia przy starcie wibrującego podestu startowego. Zapewnia wysoką dawkę adrenaliny. Zjeżdżalnia dostępna od 14 roku życia o wysokim poziomie trudności.

TWISTER to kręta zjeżdżalnia o długości 132 metrów naszpikowana efektami multimedialnymi. Wyposażona m.in. w efekt Big-Flash powodujący uczucie

świetną zabawę dla osób w każdym wieku i o każdej porze roku.

Znajduje się tutaj największa w Polsce hala basenowa z kompleksem trzech ogromnych niecek wodnych i ładowisk o łącznej powierzchni ponad 2000 m² z mnóstwem atrakcji wodnych z pełną gamą atrakcji takich jak: bicze wodne, stacje hydromasaży dennych oraz bocznych, leżanki z hydromasażami, Rwaca Rzeka, Tęczowa Ścieżka, ścianki wspinaczkowe, miejsca do sportów wodnych (siatkówka, koszykówka, piłka wodna), tory do pływania.

W strefie dla Najmłodszych znajduje się brodzik z Wyspą Piratów i trzema małymi zjeżdżalniami oraz Tęczową Zjeżdżalnią. Zjeżdżalnie są zróżnicowane wiekowo i stopniowane pod względem trudności. Do dyspozycji jest też rodzinna zjeżdżalnia o nazwie Aligator, ulubiona nie tylko przez najmłodszych.

Doskonały relaks zapewnią: jacuzzi z wodą solankową oraz zespół saunowy (2 sauny suche, sauna solna, łaźnia parowa oraz studnia lodowa).

Atutem hali basenowej Parku Wodnego w Krakowie jest technologia oczyszczania wody polegająca w 100 proc. na ozonowaniu.

Przyjemność pobytu gwarantuje śródziemnomorska temperatura wody oscylująca wokół 29–30°C. Głębokość wody w brodziku dla Dzieci nie przekracza 0,6 metra.

Spragnieni kąpeli słonecznych, w sezonie letnim mogą udać się na Plażę Aquapark, która jest wydzielonym terenem na świeżym powietrzu, bezpośrednio połączonym z budynkiem Parku Wodnego. Znajdą tam brodzik, urokliwe wodne kaskady, orzeźwiająca zieleń, wygodne leżaki, a przede wszystkim... wytchnienie od zgiełku miasta. Wizyta w Parku Wodnym niesie ze sobą przyjemność pływania, radość z wodnych zabaw i odprężenie dla organizmu.

chwilowej dezorientacji w przestrzeni czy efekt Gwiazdne Niebo imitujący rozbłyskujące gwiazdami niebo. Przed startem możliwy jest wybór programu dźwiękowego zjazdu m.in. burzy z piorunami czy tunelu strachów co dostarcza niepowtarzalnych emocji. Zjeżdżalnia dostępna od 10 roku życia o średnim poziomie trudności.

SPEED FIRE – to zjeżdżalnia o długości 155 m dla fanów zarówno efektów multimedialnych, jak również emocji związanych z dużą prędkością zjazdu. Cechą wyróżniającą atrakcję jest zwężenie, a zarazem przejście z części multimedialnej do strefy o zwiększonej prędkości zjazdu, co sygnalizowane jest również odgłosami wprost z toru wyścigowego. Zjeżdżalnia dostępna od 12 roku życia o wysokim poziomie trudności.

Krakowski Park Wodny to obiekt, który łączy w sobie wszystko to, co jest charakterystyczne dla zdrowego stylu życia oraz

Więcej na www.ParkWodny.pl

Uniwersytet pełen eksperymentów i ciekawostek

Dlaczego sól znika, a mąka nie, jak powstaje mydło, gdzie mieszkają kosmici, a także skąd bierze się prąd w gniazdkach elektrycznych? Odpowiedzi na te i jeszcze setki innych pytań najmłodszy studenci poznają podczas cotygodniowych wykładów Nowohuckiego Uniwersytetu Dzieci. Rodzice także mogą odświeżyć swoją wiedzę. Gwarantujemy, że zabawa przy tym jest wyśmienita.

Tuż przed salą nr 006 Nowohuckiego Centrum Kultury, w której zaraz mają odbyć się sobotnie wykłady o zastosowaniu chemii w łazience już ustawiają się rodzice z dziećmi. 5-letnia Zosia przyszła z mamą, zachęcona poprzednimi zajęciami, na których prowadzący opowiadali o produktach chemicznych w kuchni. Mogła zobaczyć ocean w butelce powstały z wymieszania wody, oleju i niebieskiego atramentu. Efekt był zaskakujący.

Dziś Zosia własnoręcznie wykona płyn do puszczania baniek mydlanych, dowie się dlaczego jodyna w wybielaczu straci swój kolor, a na koniec przygotuje kolorowe kulki do kąpeli. Zajęcia zapowiadają się niezwykle ciekawie.

Wykład właśnie się rozpoczął. Dzieci stanęły przy stołach ułożonych w podkowę, rodzice zaś usiedli na końcu sali. Zanim zacznie się wielkie eksperymentowanie, prowadzący zachęcają jeszcze do obejrzenia roztworów przygotowanych w ubiegłym tygodniu.

– Proszę spojrzeć na butelkę coli, do której wlailiśmy mleko. Zaszła tu reakcja, która sprawiła, że mleko osiadło na dnie, a cola straciła swój kolor – opowiada wykładowca.

Dzieci jednak myślami i czynami są już przy nowych eksperymentach, na co szybko muszą zareagować dorośli, by na sali nie doszło do małych, niekontrolowanych wybuchów. Roztworem coli i mleka zainteresował się jednak jeden z rodziców, który jeszcze dopytywał: Proszę Pani, a co się stało z colą?

Dzieci tymczasem skupiły się na przygotowaniu specjalnej mikstury do pusz-

czania baniek mydlanych. Pierwsze już unoszą się do góry, są bardziej wytrzymałe niż zwykle, bo roztwór powstał z wody z płynem, do której dodano gliceryny.

Potem przyszedł czas na wybielacze. Jak działają? Mali studenci z zainteresowaniem spoglądali, jak płama z jodyny na tkaninie szybko znika. Jednak jodynę, w skład której wchodzi jod kojarzyli już tylko z Mistrzem Yodą, bohaterem Gwiezdných Wojen.

Na koniec coś specjalnego. Każdy z maluchów zrobił pachnącą i kolorową kulkę do kąpeli. Nie było to takie proste. Trzeba było zmieszać sodę oczyszczoną, z kwasem cytrynowym i mąką ziemniaczaną, a na koniec dodać kilka kropel barwnika, oliwy i ulubionego aromatu. Potem te składniki jeszcze delikatnie połączyć, przygotować kulkę i odłożyć ją w ciepłe miejsce, by stwardniała. No i poczekać do wieczornej kąpeli.

– To świetne zajęcia. Za każdym razem sam jestem ciekawy, co z tych eksperymentów wyjdzie – mówi dziadek 7-Mar-

cina, który co sobotę przywozi wnuka z Myślenic.

Podobnego zdania jest mama 7-letniej Julki, która mówi, że córka chętnie przychodzi do NCK, bo wykłady prowadzone są w niezwykle ciekawy i przystępny sposób.

Zainteresowanych informujemy, że Nowohucki Uniwersytet Dzieci to dwa wydziały: przyrodniczy i robotyki. Z każdego spotkania na wydziale przyrodniczym dzieci wynoszą nową, inspirującą wiedzę, którą zaskakują swoich rówieśników i rodziców. Własnoręcznie wykonywane doświadczenia zapewniają nie tylko dużo dobrej zabawy, ale także poszerzają wiedzę z zakresu biologii, chemii, fizyki i ekologii.

Z kolei interaktywne warsztaty z robotyki ułatwiają przyswajanie wiedzy z zakresu informatyki oraz pomagają zrozumieć zagadnienia odpowiadające za rozwój technologii. Na zajęciach dzieci projektują i konstruują maszyny, a także programują i testują roboty. Co ważne, zajęcia prowadzą nauczyciele z pasją.

– Dla maluchów takie spotkania są wielką wyprawą do świata nauki. Raz w tygodniu stają się wielkimi eksperymentatorami i odkrywcami. Poznają nowe zagadki świata przyrody, a także uczą się konstruowania i programowania zbudowanych przez siebie robotów – mówi Agnieszka Kidoń, koordynator Nowohuckiego Uniwersytetu Dzieci. Zajęcia prowadzone są metodami opartymi na doświadczeniach, skłaniają do samodzielnego wyciągania wniosków z zaobserwowanych reakcji, przy jednoczesnym założeniu, że najlepszą metodą nauki jest zabawa.

Zajęcia na Nowohuckim Uniwersytecie Dzieci odbywają się trzy razy w tygodniu, w dwóch grupach wiekowych: od 5–8 lat oraz od 9–14 lat. Na zajęcia przyrodnicze zapraszamy we wtorki i soboty, natomiast z robotyki – tylko w środy.

(M.S.)

Uzdrowisko za darmo leczy otyłe dzieci

Jeśli twoje dziecko cierpi na otyłość, albo zmagają się z alergią, chorobami układu oddechowego, czy cukrzycą porozmawiaj z lekarzem rodzinnym, który bez problemu powinien wypisać skierowanie na leczenie w Uzdrowisku Rabka. Nie musisz martwić się o edukację pociechy, bo na miejscu są świetnie wyposażone szkoły: podstawówka i gimnazjum.

W Polsce działa dwadzieścia placówek uzdrowiskowych dla dzieci. Ale najbardziej znane to właśnie – oddalone zaledwie o 50 km od Krakowa – „Uzdrowisko Rabka”, które za darmo leczy dzieci z chorobami układu oddechowego, alergiami, czy też schorzeniami narządu ruchu, otyłością i cukrzycą.

Specjaliści podkreślają, że tylko wczesne rozpoznanie i profilaktyka niektórych chorób, dają gwarancję ich wyleczenia. Do rabczańskiego uzdrowiska pacjent może trafić w każdej fazie choroby, prócz zaostrzenia wymagającego pobytu na oddziale szpitalnym.

Warto zaznaczyć, że w Uzdrowisku Rabka leczą się też otyłe dzieci. Od lipca do grudnia tego roku na 27-tygodniowe pobytu sanatoryjne przyjechało tu ponad 100 dzieci. Najmłodszy chłopiec miał 7-lat i ważył 48 kg. W Rabce zszedł do 3 kg. Najlepiej rabczańska kuracja podziałała na 14-latkę, którego waga z 141 kg spadła do 130 kg.

Jak informuje nas Monika Chlebek, dyrektor do spraw lecznictwa w Uzdrowisku Rabka, walka z nadwagą to oczywiście urozmaicona i niskokaloryczna dieta, dostosowana do wieku i potrzeb rosnącego młodego organizmu, ale także rozmowy z psychologiem, filmy pogładowe, a także duża aktywność fizyczna pacjentów: wycieczki, zabawy, gry zespołowe, ćwiczenia na sali gimnastycznej, taniec. Pacjenci mają też zabiegi: masaże, kąpiele solankowe i gimnastykę korekcyjną.

Jak rozpocząć leczenie otyłości w Uzdrowisku Rabka S.A.? Można w dwojaki sposób: komercyjnie lub w ramach NFZ. Można leczyć tylko otyłość, albo również ją – przy okazji leczenia innej choroby. Do

każdego pacjenta uzdrowisko podchodzi indywidualnie. Tak więc gdy do Rabki trafi mały pacjent, najpierw udaje się od dietetyka. Każde dziecko wypełnia też ankietę. To dzięki niej wiadomo, czy zna ono swój problem, co o sobie sądzi, czy uważa się za grube, jak się w domu odżywia.

– Ważne dla nas jest, by mały pacjent do pobytu w Rabce został przygotowany w domu. Zdarza się bowiem, że dzieci uważają, że przyjeżdżają na wakacje, a nie na leczenie, nie akceptują swej choroby. Narzekają, że są głodne – mówi doktor Anna Mrózek.

Czy leczenie otyłości dziecka jest potrzebne? Tak, bo może być przyczyną wielu groźnych chorób i prowadzić wręcz do kalectwa. Rodzice muszą mieć świadomość, że gdy teraz nie zadbają o dziecko to w przyszłości stany chorobowe będą się pogłębiać. Warto więc pewne kwestie skonsultować z lekarzem rodzinnym, który ma prawo wypisać skierowanie do rabczańskiej placówki. Warto podkreślić, że wtedy leczenie jest bezpłatne i kompleksowe, bowiem mali kuracjusze mogą liczyć na pomoc wielu specjalistów.

– W Polsce narasta problem otyłości wśród dzieci, która jest chorobą cywilizacyjną, bardzo ciężką – podkreśla doktor Anna Mrózek. Nie ukrywa, że jest chorobą wyjściową do chorób serca, nawet zawału, miażdżycy, nadciśnienia, cukrzycy, nowo-

tworów i kalectwa. Otyły ma problemy z poruszaniem. Nie należy też zapominać, że otyłość wpływa bezpośrednio na długość życia człowieka.

Najliczniejszymi kuracjuszami rabczańskiego uzdrowiska są dzieci w wieku 8–14 lat z Małopolski i Śląska. To uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum, dla których leczenie sanatoryjne wiąże się zawsze z co najmniej miesięcznym pobytom poza domem. W uzdrowisku jest jednak szkoła, która realizuje podstawę programową podstawówki oraz gimnazjum. Zajęcia są tak prowadzone, by dzieci nie powielaly materiału przerobionego już w szkole macierzystej. Dlatego nauczanie odbywa się w małych grupach i klasy liczą najwyżej 16 osób. Dzieci mają szansę przystąpić też do wszystkich egzaminów próbnych oraz rzeczywistych.

Pobyt młodego człowieka w „Uzdrowisko–Rabka” to jednak nie tylko leczenie. Placówka kładzie duży nacisk na edukację zdrowotną młodych ludzi, kształtuje zdrowe nawyki dotyczące aktywności fizycznej i żywienia. Ma na to 3–4 tygodni. Takich warunków nie ma lekarz w miejscu zamieszkania, który styka się z pacjentem tylko w trakcie krótkiej wizyty. Warto o tym pomyśleć. To właśnie edukacja zdrowotna jest – obok terapii – sensem istnienia uzdrowisk.

(m.s.)

NIEPUBLICZNE ŻŁOBKI I PRZEDSZKOLA

KRAKÓW

TARNÓW

NOWY TARG

NOWY SĄCZ

- ATRAKCYJNE CZESNE
- OTWARTE 11 GODZIN DZIENNE
- WYKWALIFIKOWANA KADRA PRACUJĄCA Z PASJĄ
- MAŁE GRUPY
- BEZPŁATNE ZAJĘCIA DODATKOWE
- PRZESTRONNE, DUŻE SALE
- PEŁNY MONITORING BUDYNKU I OTOCZENIA
- OGRODZONY, ZAMYKANY PLAC ZABAW

Kraków,

ul. Glogera 5
tel. 514 864 344

ul. Radzikowskiego 47c
tel. 516 109 937

Nowy Sącz:

ul. Łokietka 7
tel. 516 864 324

Tarnów:

os. Legionów Henryka
Dąbrowskiego 10c
tel. 666 047 453

Nowy Targ

ul. Wojska Polskiego 26
tel. 501 162 627

WWW.LOKOMOTYWA.NET.PL

Organ prowadzący:
Małopolskie Centrum Edukacji
ul. Podhalańska 4, 34-700 Rabka-Zdrój
tel. 18 26 76 894 www.malopolska.edu.pl

MIASTO **pociech** nagrodziło zwycięzców konkursów

Pod koniec września nagrodziliśmy zwycięzców trzech konkursów organizowanych w tym roku przez miesięcznik **MIASTO pociech** i portal **miastopociech.pl**. Nagrody odebrali nauczyciele, lekarze oraz dyrektorzy szkół i przedszkoli.

dr Cezary
Makulski

Piotr
Pokój

dr Joanna
Wilk-Tyl

Elżbieta
Marczyk

dr Irena
Gawrońska

Justyna
Czarniak

Kamila
Derezińska

Gabriela
Gąsienica

Podczas gali, która odbyła się w Centrum Młodzieży im. Henryka Jordana w Krakowie, nagrody i dyplomy odebrali zwycięzcy plebiscytu na najlepszego nauczyciela przedszkola „Przyjaciół Pociech”. Tytuł „Przyjaciół Pociech 2015” otrzymało pięcioro wychowawców: **Kamila Derezińska, Elżbieta Marczyk, Piotr Pokój, Justyna Czarniak i Gabriela Gąsienica.**

Nagrody w konkursie „TROSKLIWY doktor” odebrali: **dr Cezary Makulski** z Przychodni Zdrowia Rodziny w Krakowie, przy al. 29 Listopada, który zajął pierwsze miejsce. Drugie miejsce zdobyła **pani dr Joanna Wilk-Tyl** ze Śląskiego Instytutu Matki i Noworodka w Chorzowie, a trzecie **pani dr Irena Gawrońska** ze Szpitala Położniczo-Ginekologicznego MEDIKOR, w Nowym Sączu.

W tym roku nasza redakcja poszukiwała również „Szkół i przedszkoli dbających o rozwój”. Nagrody w tym konkursie otrzymały: **Samorządowe Przedszkole nr 65 w Krakowie, Przedszkole Niepubliczne Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus z Gołkowic Górnych, Samorządowe Przedszkole Nr 102 w Krakowie, a także Szkoła Podstawowa nr 4 w Krakowie, Szkoła Podstawowa nr 43 w Krakowie oraz Szkoła Podstawowa nr 111 w Krakowie.**

Fot. Paweł Mazur

Franciszek J. Klimek
www.klimek.art.pl

KOTY
SĄ DOBRE
NA WSZYSTKO

Spotkanie z Panem od Kotów

Kraków – miasto zaskakująco bogate w fenomeny kulturowe jest również domem jedynej w swym rodzaju poety, który tworzy znakomite wiersze poświęcone naszym mniejszym braciom. Franciszek J. Klimek napisał ponad 400 wierszy o kotach, kilkadziesiąt poświęconych psom i innym zwierzętom. Wiersze te, powstałe z miłości do czworonogów, są równocześnie małymi poetyckimi arcydziełami o zaskakujących pointach, które zachwyciły niegdyś samą Wisławę Szymborską. W wielu szkołach to właśnie one wygrywają uczniowskie konkursy recytatorskie.

Wydawca tomików wierszy i kolorowanek z wierszami poety pragnie zaproponować spotkania autorskie Pana Franciszka z młodzieżą szkolną poprzedzone wprowadzeniem do programu nauczania najmłodszych klas wybranych wierszy poety. Szereg podobnych spotkań, które już odbyły się w krakowskich i małopolskich

szkołach okazało się wielkim sukcesem zarówno pedagogicznym, jak i literackim. Więcej o poecie znaleźć można na stronie www.klimek.art.pl

Zainteresowanych nauczycieli i dyrekcje szkół prosimy o kontakt: Fundacja Kultury i Sztuki Europejskiej ARS LONGA Mieczysława Świącickiego, tel. 602 891 892, arslonga_foundation@interia.eu

KOT, KTÓRY MRUCZY

Wskoczył mi na kolana zgrabnym kocim susem

i wiadomo: już teraz długo się nie ruszę

Ładnie mruczysz – szepnąłem zieszczotliwym gestem

– Wiem o tym – odpowiedział – Mruczę – a więc jestem.

O MUZYCE

Wiem niewiele, lecz powiem co wiem,

choć nie będzie to pewnie myśl złota:

Najpiękniejszą muzyką przed snem, jest mruczenie szczęśliwego kota.

O zdrowym oddechu wiedzą wszystko

20 krakowskich gimnazjów, ponad 100 uczniów, kilkanaście godzin warsztatów, konkursy i wycieczki edukacyjne. We wrześniu i w październiku w krakowskich szkołach realizowany był projekt „Zdrowy oddech – kampania edukacyjno-informacyjna”. Miasto zapewnia, że już na początku przyszłego roku krakowscy uczniowie będą mogli wziąć udział w kolejnych tego typu akcjach edukacyjnych.

Smog staje się dla Krakowa coraz większym problemem. Władze miasta na różne sposoby próbują sobie z nim poradzić. Jednym z istotnych elementów tej walki jest edukacja dzieci i młodzieży. Od początku tego roku szkolnego w 20 krakowskich gimnazjach prowadzona była akcja, mająca na celu przybliżenie uczniom zagadnień związanych z zanieczyszczeniem powietrza. Kampania „Zdrowy oddech” współfinansowana była ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

– Jesteśmy bardzo zadowoleni z przebiegu tej akcji – mówi Katarzyna Cięciak, wiceprezydent miasta ds. edukacji i sportu. – Zainteresowanie przystąpieniem do programu było ogromne. Niestety był to program pilotażowy i mieliśmy ograniczoną liczbę miejsc. Już jednak przygotowujemy kolejne tego typu kampanie, tym razem skierowane również do młodszych dzieci, w tym przedszkolaków – zapewnia wiceprezydent.

Jej zdaniem podstawą walki z krakowskim smogiem jest edukacja od najmłodszych lat. – Uczniowie, którzy w tym roku wzięli udział w projekcie są już niemal ekspertami w dziedzinie zanieczyszczenia powietrza – mówi Katarzyna Cięciak. – To osoby, które są na tyle świadome zagrożeń, że być może zaczną wywierać istotny nacisk na swoje otoczenie w temacie chociażby wymiany pieców węglowych.

Zdrowy Oddech

W ramach projektu „Zdrowy oddech – kampania edukacyjno-informacyjna” odbyły się:

- Zajęcia warsztatowe w Zespole Szkół Chemicznych z następującej tematyki:
- Budowa atmosfery, energia słoneczna i odnawialne źródła energii.
- Badanie jakości powietrza z użyciem roślin wskaźnikowych
- Badanie zawartości tlenków w powietrzu metodą instrumentalną
- Badanie obecności pyłów i ozonu w powietrzu
- Badanie wpływu powietrza na różne materiały

Uczestnicy projektu wzięli też udział w wycieczce do stacji monitoringu powietrza, zabawach chemicznych w laboratorium, testach wiedzy, poznali zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza.

W ramach akcji został zorganizowany również konkurs fotograficzny – dziennikarski w dwóch kategoriach:

- Fotografia – praca indywidualna (zdjęcia nagrodzone przez jury: Kamila Dziedziniewicz oraz Julia Paciorek; nagrodzona w głosowaniu internautów – Dominika Woch)
- Forma dziennikarska ze zdjęciami – praca zespołowa (prace nagrodzone przez jury: Gimnazjum nr 16 – Natalia Knapczyk oraz Barbara Królikowska; Gimnazjum nr 28 – Partycja Makuśzewska, Zofia Garnek, Julia Norys, Olga Rakoczy)

Prezentacja wyróżnionych prac i wręczenie nagród odbyło się podczas seminarium podsumowującego projekt, które zostało zorganizowane 26 października w sali obrad Urzędu Miasta Krakowa.

Lista laureatów oraz ich prace można znaleźć na stronie internetowej: http://krakow.pl/nauka_i_educja/193702,artykul,kampania_zdrowy_oddech.html

GEMMOTERAPIA

POMYSŁEM NA ŚWIĄTECZNY PREZENT

PRODUKTY MOŻNA ZAMÓWIĆ W SKLEPIE INTERNETOWYM

WWW.LOSSEN.PL

Mikołaj i Spółka

Mikołaj w lukrze, bombki w pudrze,
elfy na patyku i prezenty w piekarniku?

- 6 grudnia od 11:00 do 20:00 Mikołaj Święty
we własnej osobie wręcza prezenty i upominki
- 4-20 grudnia od 10:00 do 19:00 (pon-pt)
od 11:00 do 20:00 (sob-nd)
Mikołajkowa manufaktura

poziom 0,
Palmiarnia

Pomóż Mikołajowi i Spółce Elfów

- polukrować pyszne pierniczki • zawiesić ozdoby na patyczki
- pomalować bombki na choinki • napisać życzenia dla całej rodziny

Zapraszamy!
Razem wszystko wykonamy!